

د پښتو حروف تہجی د زدہ کرې د پارہ

منظومہ

د پښتو قاعدہ

لیکوال

مولانا احمد علی مردانی

ناشر

اسلامی ادبی ٹولنه

0312-9818511

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلٰی النَّبِیِّ الْاَمِّیِّ دَ ” ا “، بیان

الف نیغ ه ردم ولاړ دے
ورتته گوره سَم ولاړ دے
ننه وی ملاست دغه الف
ننه وی ناست دغه الف
په صورت نیغه چوک دے
یوه کرنه په صفحه دے
نیغه کرنه تیل ولاړه
حق چي ستاوی هغه غواړه
سَم ولاړ پین او قلم دے
ورسره په شکر سَم دے
دا صورت تیل د الف وی
حقیقت تیل د الف وی
کته امرود دے کته اناردے
شورودې سره هر ببار دے

..... مثالونہ .....

لـــــــف نـــــــہ جـــــور اـــــــنـــــــار دے
 طـــــــاقتـــــــو ر دے مـــــــزید اـــــــرد دے
 رنـــــــگ اـــــــی ســـــور لـــــــکـــــــہ دـــــــوینـــــــی
 مینـــــــنـــــــخ اـــــــی گـــــــورہ دانـــــــی داردے
 جـــــور الف نـــــــہ تـــــــکـــــــی اـــــــم دے
 خـــــــوین دے هـــــــر بـــــــنـــــــی ادم دے
 رنـــــــگ اـــــــی زـــــــیر، هـــــــیو کـــــــی غـــــــت دے
 پـــــــہ طـــــــبـــــــعـــــــت ســـــــرہ گـــــــرم دے
 ســـــــر کـــــــنـــــــی دـــــــان گـــــــور، اچـــــــار
 شـــــــو ورو کـــــــنـــــــی دے دـــــــان کـــــــار
 دـــــــالـــــــہ ســـــــرہ پـــــــہ ســـــــر کـــــــنـــــــی
 الف تـــــــل اـــــــوســـــــی هـــــــر در کـــــــنـــــــی
 ایتـــــــدا کـــــــنـــــــی دے اـــــــســـــــلام
 ســـــــر کـــــــنـــــــی الف دـــــــان عـــــــام
 پـــــــہ اـــــــم رود کـــــــنـــــــی دے اول
 اول تـــــــک دے اـــــــصل
 ســـــــر کـــــــنـــــــی دے اگـــــــی الف

ســـــر کښـــــې د ا بـــــې الف
 د ا کـــــوړ تـــــکـــــې پـــــه ســـــر کښـــــې
 الف بـــــکـــــاری لـــــراو بـــــر کښـــــې
 د او بښ تـــــکـــــې ا بـــــې ا بـــــدا کښـــــې
 ورســـــره الف د نـــــې ا کښـــــې
 .....

د ، ب ، ، بیان

پـــــه صـــــورت کښـــــې ، ب ، ، کښـــــې ده
 ذر بـــــه بـــــه د ســـــور لـــــې ده
 یـــــو نـــــقـــــطـــــه د دې نـــــه لاندې
 ، ب ، ، نـــــقـــــطـــــه نـــــه لـــــری بـــــاندې
 ورتـــــه گـــــوره ، ب ، ، ده مـــــلاستـــــه
 یـــــا د مـــــه د هـــــر نـــــا راســـــتـــــه
 ..... مثالونه .....

ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــازار ده
 ب پـــــه ســـــر کښـــــې د بـــــیمـــــار ده
 بـــــس ، بـــــاچـــــا ، بـــــکـــــت ، بـــــرگـــــر

ب ل ر ی ه ر ی و پ ی ه س ر ر
 س ر ک ن ب ی ب د ب ل ا ک ، ب ن گ ل ی د ه
 س ر ک ن ب ی ب د ب س ت ر ی د ه
 ب ب ا ج ه ک ن ب ی د ه ب ج ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ه ب ی ن ل ی ک ن ب ی
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ن گ ک ا ل د ه
 ب پ ی ه س ر ک ن ب ی د ب ل ل د ه
 ب ی ن ک د ا ب د ه ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی
 س ر ک ن ب ی ب د ه ب ا د ش ا ه ی ک ن ب ی
 د ب س ت ی پ ی ه س ر ک ن ب ی ب د ه
 ب ر ی ا ن ی ک ن ب ی د م ز ی د ه
 ب ی ن ی ن ی ه ب ر ش د ج ه ا ن ج و ر د ی
 د و ی خ ت و ل ی ه ح ی و ا ن ج و ر د ی
 پ ل ا س ت ک ن ی ه ه م ه ر خ و ا ت ی ه
 د ا پ ی ه ه ر ی و م ک ا ن ج و ر د ی
 ب ی ن ی ن ی ه ب ط ح ی د ج ه ا ن د ی
 د ا خ و ش ح ا ل ی ه پ ی ه م ی د ا ن د ی
 د ا پ ی ه ز م ک ی ه پ ی ه ا و ی و ک ن ب ی

دا اوسنی زمونږ کوڅو کښی

.....

د ” پ “ بیان

پ د لاندي تېر ککی درې وی

نور بیه شکل ئی د بی وی

..... مثالونه .....

پیاز، پینسل د پالک سر کښی

پ راڅکی پیسه لراو بر کښی

ابتدا کښی پ پارتی کښی

ابتدا کښی پ پیالی کښی

پ پالنگ پ سره دے پان

پ سره دے پ پاکستان

پ پارک، پاپر، پالش د پ نه

څان خبر ساته له دې نه

پی سهره جوړه پیالی ده

گرمه، یخه پیه کښی چې ده

کله کله ورته گورم

دَ کَ کَ دَ کَ کَ چَ چَ لَ لَ پَ پَ دَ دَ
 جَ وِ پَ پَ کَ کَ دَ تَ کَ کَ پَ پَ نَ نَ
 دَ اَ هَ وِ اَ رَ اَ خَ کَ کَ لَ لَ دَ دَ نَ نَ
 پَ پَ بَ جَ لَ کَ کَ بَ اَ نَ دَ دَ دَ کَ کَ رَ دَ دَ
 خَ خَ لَ کَ کَ نَ نَ دَ دَ لَ لَ فَ اَ اَ نَ Dَ Dَ نَ نَ
 .....

دَ ” تَ “ بَ یان

تَ جَ وِ پَ پَ رَ رَ ہَ ہَ دَ بَ بَ نَ نَ
 اَ وِ لَ تَ کَ کَ کَ لَ لَ کَ کَ رَ Rَ دَ Dَ نَ Nَ
 پَ پَ اَ سَ پَ پَ تَ کَ کَ نَ Nَ تَ کَ کَ کَ کَ دَ وِ وِ
 ہَ ہَ رَ Rَ وِ Tَ پَ پَ دَ Dَ خَ Xَ اَ aَ Sَ Tَ ہَ ہَ وِ وِ
 وِ Rَ Sَ Rَ ہَ ہَ تَ Bَ Bَ Rَ Rَ جَ Jَ وِ Pَ Pَ Rَ Rَ
 مَ Mَ lَ aَ Sَ Tَ ہَ ہَ دَ aَ lَ i_ k_ kَ kَ لَ لَ کَ kَ kَ Rَ Rَ
 ..... مَ شالونہ .....
 تَ Tَ حَ Hَ Fَ ہَ ہَ کَ kَ Nَ Nَ دَ Dَ پَ Pَ ہَ ہَ Sَ Sَ Rَ Rَ کَ kَ Nَ Nَ
 تَ Tَ وِ Wِ ہَ ہَ کَ kَ Nَ Nَ دَ Dَ پَ Pَ ہَ ہَ Sَ Sَ Rَ Rَ کَ kَ Nَ Nَ
 پَ Pَ ہَ ہَ Tَ Sَ Sَ aَ aَ Rَ Rَ ہَ ہَ خَ Xَ کَ kَ Nَ Nَ ہَ ہَ Tَ Tَ اَ aَ وِ Lَ Lَ دَ Dَ

مـــــــد ا م دا حـــــــص ه د تـــــــل ده
 د تـــــــر کـــــــي پـــــــه ا ب تـــــــدا کـــــــي
 ت بـــــــه و و بـــــــن پـــــــه د نـــــــا کـــــــي
 ت س بـــــــي ح ســـــــره پـــــــه آ غـــــــاز کـــــــي
 ل ي ک لـــــــر ي پـــــــه خ پـــــــل ا نـــــــد ا ز کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت پـــــــه تـــــــر ا نـــــــه کـــــــي
 ت ي ل ، ســـــــره تـــــــک ي تـــــــال ه کـــــــي
 ســـــــر کـــــــي ت ده تـــــــل ا و ت کـــــــي
 ده ا خـــــــر کـــــــي ا خـــــــر ت کـــــــي
 تـــــــي نـــــــه ت بـــــــر د ج هـــــــان د مـــــــ
 ض ر و ر ت د هـــــــر ا نـــــــســـــــان د مـــــــ
 دا ا خـــــــن گ ل کـــــــي پـــــــک ا ر ي پـــــــر ي
 ق ي م تـــــــي د غـــــــه ســـــــا مـــــــان د مـــــــ
 تـــــــي نـــــــه ت لـــــــه ت و ل د پـــــــاره
 د هـــــــر چـــــــا د ه مـــــــد د گـــــــاره
 پـــــــه د کـــــــان کـــــــي د ا نـــــــســـــــان و ي
 نـــــــه د ه نـــــــه د ا ب يـــــــک ا ر ه

.....

د ” ت “ بیان

تہ لہت نہ شہے جورولہے
 کتہ تہ لہ شہے شان کپولہے
 چہ کنہت تہ پہ مہلاشی
 تہ بہ جورہ د دنیہا شی
 پہ صورت کنہی سمہ تہی دہ
 دالیکلہی تہا چہ تہی دہ
 پہ کنہی ، والہی بدلہ
 راروانہ لہ از لہ
 ..... مثالونہ .....

تہینک او تہپ ہم پہ تہریکتہر کنہی
 تہ اول دہ پہ تہینک کنہی
 تہ پہ سر کنہی ہم د تہال دہ
 تہات ، تہکتہ کنہی دا ہر حال دہ
 تہستہ پہ تہی وی ، پہ تہو کری کنہی
 تہ دہ سر کنہی پہ تہرالہی کنہی
 تہ پہ سر کنہی د تہافہی دہ
 پہ تہریفک کنہی پہ خپل ثنائی دہ

تېـي سـره تـو پـي د سـر دـه
 پـه سـر کـر مـه هـر بـشـر دـه
 د گـر مـي نـه حـفـاظـت دـه
 حـفـاظـت لـه يـخ اـثـر دـه
 تېـي سـره سـور تـمـا تـر دـه
 د سـتـيـاب پـه لـر او بـر دـه
 دا خـو راي زـمـونـو د تـو لـو
 پـه دـو کـان کـنـي پـر و تـه دـه

.....

د ، ث ، بيان

ث د پـا سـه تـکـي درې وي
 خـنـگ چـي تـکـي درې د پـي وي
 فـر ق دا د مـه د غـه پـا سـ وي
 لـنـد ي پ کـنـي پـه اـسـ وي

..... مثالونه .....
.....

د ثـانـي پـه سـر کـنـي ث دـه
 خـالـي کـلـه د فـائـد ي دـه؟

سر کنبی ٹی دہ مدام ٹننا کنبی
دہ سالٹ سر ابتداء کنبی
ٹویو بیو دہ ٹمی ننبی دہ
اول دلتی دہ ٹپی رتبی دہ
د وارٹ تکی اخی کنبی
د حارٹ تکی اخی کنبی
پیو دہ ٹاقب کنبی ٹ اول دہ
دہ ٹواب پیو دہ سر کنبی تل دہ
ٹقافت لہ ٹ شور دے
دایبی ان دیو دے
ٹ ثبوت سرہ پیو دہ سر کنبی
ہمیشہ بیکاری ہر د کنبی
ٹی نہ تکی جو پٹم دے
طقتوردے ، طقتوردے
مندی دکی دی لہ دی نہ
داصحت لہ دہشردے

.....

.....

د پښخو تیکو خاندان

د پښخو تیکو ودا کور دے
 یو ئی شکل پیسه هر لور دے
 پیسه صورت کښی تپول یوشان دی
 پیسه نقطه و بیل پیسه جهان دی
 دغه پیسه او پیسی او تپی ده
 تپی سره پیسه خوا کښی ئی ده

.....

د "ج" بیان

جیم تپه گوره پیاس سپور می ده
 پیاس لک پی ئی ده نری ده
 پیاس صورت ئی سم دلور دے
 دغه جیم دکلی کی کور دے
 مینخ کښی تکی یو نقطه وی
 د هر جیم دغه حصه وی
 تپش یو خال ئی پیسه بدن وی
 ورسره بنسکلی ئی تن وی

..... مثالونه .....

جنوري هم په جادوپه جادو کښي
 جيم شامل دے په جارو کښي
 جوړ لسه جيم نه تکه کي جيج دے
 په اخر کښي جيم د جيج دے
 سر کښي جيم د جام او جمال دے
 جيم په سر کښي د جلال دے
 جگ د جون، جواب په سر کښي
 د تکه کي جناب په سر کښي
 جيم په سر کښي د جهاد دے
 دا آغ از دے دا بُنياد دے
 د جوس جيم نه ابتدا وی
 سر کښي د جولائی وی
 د جفاپه سر کښي جيم دے
 د جزاء په سر کښي جيم دے
 د جوسر، جامن په سر کښي
 جيم مدام وی په هر در کښي
 سر کښي جيم دے د جننت

جیـم دے سـر کښـي دَ جـدَت
 سـر کښـي جیـم دے دَ جـا پـان
 جیـم دے سـر کښـي دَ جـا نـان
 سـر کښـي جیـم دے پـه جـذـبـه کښـي
 پـه جـنـون کښـي ، جـزـیرـه کښـي
 جیـم سـر رـه تـکـي جـهـاز دے
 الـو تـو نـکـي لـکـه بـاز دے
 ذـرـعـه دَ تـلـو راتـلـو دہ
 دِـر اُـچـت ددۀ آواز دے
 دَ جـهـنـدِ دے جیـم پـه سـر کښـي
 بـرـه بـرـه وِ هـر دـر کښـي
 زـمـونـر دوه رنـگـه جـهـنـدِ دہ
 دا بـه خـنـگ وِ سـتـانـظـر کښـي

.....

دَ ” غ “ بیان

پـه پښتـو کښـي تـکـي جیـم دے
 پـه صـورت سـر رـه تـپـول جیـم دے

وجود ختہ لری پے مینخ کنی
 نقطہ نہ لری پے مینخ کنی
 ہم زہ برہ ٹی پے تن وی
 دغ غیم دہ روطن وی
 دجیم، غیم یو خاندان دے
 دہ ریبو جُدام کسان دے
 دہ ریبو جُدا آواز دے
 مینخ، اُخر دے کتہ آغاز دے
 غیم دزی آوازی وشان دے
 خوبیل بیل ٹی خاندان دے
 ..... مثالونہ .....

ختہ کنی کنی غیم دے پے اول کنی
 دام دہ وی دی محل کنی
 غیم پے سر کنی دہ کنگل دے
 ختہ اورور لہ کور خیل دے
 ونی پے ری دی بی شمیہ
 علامت ٹی دغ غیم تل دے
 غیم دہ خوان پے ابتدا کنی

دالوستی شیی پسه دُنیا کنبی
دَ خزان پسه شان تیریری
خوانسی نه بیکاری بابا کنبی

.....

دَ ” چ “ بیان

میننخ کنبی درې تہکی دَ چ وی
خیم کنبی برہ تہکی درې وی
نور صورت ئی تہول دَ جیم دے
نہ دا چ دہ، نہ دا خیم دے
تل ئی میننخ کنبی درې نقطی وی
جیم نہ بیل مدام پسه دے وی

..... مثالونہ .....

دَ چمپار پسه سر کنبی چ دہ
دَ چنار پسه سر کنبی چ دہ
سر کنبی چ مدام دَ چال وی
ستا کتہ دے تہکی تہ خیال وی
چ سرہ آغل از دَ چیم دے

ورسره تپکـــــــــــــــــي حسيـــــــــــــــــن دے
 د چـــــــــــــــــالاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کښـــــــــــــــــي
 چ د چـــــــــــــــــاک پـــــــــــــــــه ايتـــــــــــــــــدا کښـــــــــــــــــي
 د چـــــــــــــــــاک لـــــــــــــــــي ت د چـــــــــــــــــار شور و کښـــــــــــــــــي
 چ راڅـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه دې مـــــــــــــــــوقـــــــــــــــــعـــــــــــــــــو کښـــــــــــــــــي
 خـــــــــــــــــرچ کښـــــــــــــــــي چ پـــــــــــــــــه اختـــــــــــــــــتام ده
 کـــــــــــــــــچ او پـــــــــــــــــرچ کښـــــــــــــــــي پـــــــــــــــــه تـــــــــــــــــمـــــــــــــــــام ده
 د چـــــــــــــــــرگ ســـــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي چـــــــــــــــــي مـــــــــــــــــدام وې
 خـــــــــــــــــوښ مـــــــــــــــــدام د خـــــــــــــــــاص او عـــــــــــــــــام وې
 دا ســـــــــــــــــحـــــــــــــــــر وائـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــانگـــــــــــــــــونـــــــــــــــــه
 نـــــــــــــــــوره شپـــــــــــــــــه دده آرام وې
 چـــــــــــــــــي چتـــــــــــــــــري ســـــــــــــــــره پـــــــــــــــــه ســـــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي
 نـــــــــــــــــه ښکـــــــــــــــــار يـــــــــــــــــرې دا پـــــــــــــــــه نـــــــــــــــــمـــــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي
 هـــــــــــــــــر کـــــــــــــــــلـــــــــــــــــه چـــــــــــــــــي بـــــــــــــــــاران راشـــــــــــــــــي
 راښکـــــــــــــــــاره شـــــــــــــــــي لـــــــــــــــــر او بـــــــــــــــــر کښـــــــــــــــــي

.....

.....

د ” ش “ بیان

خیم کبھی بھرہ تہ کی دری وی
 خنگ چھی مینخ کبھی دری دچ وی
 نور صورت ئھی تہول دجیم دے
 پیہ نامھی سہرہ دا خیم دے
 ..... مثالونہ .....

خیم خپلھی سہرہ پیہ سر کبھی
 دادے تل وی ستان نظر کبھی
 حفاظت پیہ دی د خپو وی
 پکار پری ہر سفر کبھی
 خیم خادر سہرہ پیہ سر دے
 پت پیہ دی سہرہ بشردے
 دہر چھا پیر پکار پری
 زنانہ دہ او کٹہ نردے
 .....

.....

دَ ” ح “ بیان

سَم د جیم پیہ ششان دا حی ده
دا صفا ده بی نقط بی ده
..... مثالونه .....
حوض ، حمام جو پردے لہ ح نہ
شان خبر ساتہ لہ دی نہ
سر کنبی ح تل دَ حاجی ده
ابتدا دَ ح ل وائ بی ده
ح سرہ جو چک وومت دے
ح سرہ حق ، حقیقت دے
ح سرہ حسن ، حسین دے
ح اول ده پیہ حلقہ کنبی
پیہ حکم ، تکی حصہ کنبی
دَ حسن ده ابتدا کنبی
دَ حسین ده پیہ وینا کنبی
ح بی شورو کنبی دَ ح ل وای
خوشبہ دَ زمنا او ستاوی

حلـوائـي سـره دگـان کښـي
مـدام دلتـه پـه دنيـا وي
.....

د ” خ “ بيان

دا چـي ح پـسـي دا خ ده
بيـله کـله لـه نـقـطـي ده؟
يو نـقـطـه ئـي پـاس پـه تـن شـته
د خ دا صـورت بـدن شـته
نـوره تـه وـلـه سـم خ ده
تـالـيـد لـي چـي خـنـگ ح ده
مـشـران هـم داسـي وائـي
کـشـران هـم داسـي وائـي
يو نـقـطـه د خ پـه سـروى
کـه سـتـا سـر تـه ئـي نـظـروى
..... مثالونه .....

سـر کښـي خ د خـلافت وي
خ سـر کښـي د خـيريت وي

دَ خـاـدـم، خـاـلـی پـسـه سـر کـنـبـی
 هـمـیـشـه وـی خـ خـبـر کـنـبـی
 خـ سـر هـ جـو ر خـا نـد ان دے
 خـو ب، خـا لـد سـر کـنـبـی دَ خـا ن دے
 سـر کـنـبـی خـ مـد ا م دَ خـا ل د ه
 پـسـه آ غـا ز کـنـبـی خـ دَ خـیـا ل د ه
 خـتـکـی پـسـه سـر کـنـبـی خـی د ه
 د ا مـیـو ه بـنـد ه د فـا ئـد ی د ه
 بـد نـو نـو نـو نـو غـتـو ی د ا
 مـیـو ه یـا د ه تـل پـسـه د ی د ه
 خـر مـا نـبـی سـر ه خـی سـر کـنـبـی
 د ا بـه تـل و ی سـت ا نـظـر کـنـبـی
 مـز یـد ا ر ه بـنـد ه مـیـو ه د ه
 پـتـه مـه مـه اُ ر ه خـا د ر کـنـبـی

.....

پہ ” ح ”، ” او ” خ ”، کنبی ظاہری فرق
 یو نـقـطـی سـر ه دوی بیـل دی
 یو ر یو شـا ن پـسـه هـر مـجـل دی

پاس په خ بهره نقطه وی
د ح پاکه پاس حصه وی

.....

د شپړو تګو خاندان

شپړ دا تګی څنگ په څنگ دی
هم جدا دی په یو رنگ دی
جیم ته گوره پاس سپور می ده
خو په تن ئې پاس لکې ده
چې صورت ئې سَم د لوروی
دا به جیم د کلسی کوروی
مینځ کښې تګې د هر جیم وی
همزه بهره به په څیم وی
نور په شکل دوی شان دی
دوی د یو کور خاندان دی
مینځ کښې درې تګی د چې وی
څیم کښې بهره تګی درې وی
ح اوخ دواړه یو شان وی
بس جدا په یو نشان وی

ح خاالی لسه هر نقطې نه
 خان خبر ساته لسه دې نه
 خ نقطه لسه لری په سر
 ورتنه اوکړه لپړنظ
 یو نقطې سره دوی بیل دی
 نور یوشان په هر محل دی
 پاس په خ بهر نقطه وی
 دح پاکه پاس حصه وی
 شپړ دا تکی څنگ په څنگ دی
 هم جدا دی، هم یو رنگ دی
 په نقطه وله یو بل بیل دی
 محل ونه ئې بدل دی
 په شکلو نو ټول یو شان دی
 په نقطه یو بل په جهان دی
 آوازونه ئې بدل دی
 څک په دا حرفونو بیل دی

.....

.....

د ” د “ بيان

تـيـسـتـ وـي تـيـسـت هـغـه هـر حـال
 مـلـا کـلـه لـږه لـږي دا دال
 نـه نـقـطـه ئـي پـه صـورت شـته
 تـل ئـي دـغـه شـنـا خـت شـته
 ..... مثالونه .....
 دال پـه سـر کـښـي دـادا دـي

خـنـگ چـي سـر کـښـي دـانا دـي
 دال هـر خـوا تـه پـه دـعا کـښـي
 دال دوات سـره دـئي سـا کـښـي
 مـدام سـر کـښـي دـدرزي وـي
 جـوړه دال نـه دوا تـي وـي
 دال پـه دـين کـښـي پـه دـريـار کـښـي
 داغ کـښـي دال ، مـدام دـريـار کـښـي
 دـيگ لـه دال نـه جـوړ هـر خـوا تـه
 مـلا دـداغ دـدليـل دـه مـا تـه
 دال پـه دـوست کـښـي تـل پـه سـروـي
 درد کـښـي دال پـه لـراو بـروـي

دال دُک_____ان کُنښي م_____لاوړي پري
 دال دري_____ان کُنښي م_____لاوړي پري
 دروازه کُنښي_____ي دال اول دے
 ضرورت دَ ک_____ور م_____حل دے
 الم_____ارو کُنښي پ_____ه ک_____پر کو کُنښي
 ب_____س ص_____ورت ن_____ي ل_____ر ب_____دل دے
 دال پ_____ه س_____ر کُنښي دَ دوات دے
 ب_____ند ب_____وتل دَ ب_____ش_____ه ص_____ف_____ات دے
 ح_____ف_____اظ_____ت دَ س_____ي_____ا_____ه_____ي ک_____پري
 داس_____ي د_____لت_____ه د_____ده ذات دے

.....

دَ ” ډ “ بيان

دال پ_____س_____ے م_____حل دَ دال دے
 پ_____ه ص_____ورت س_____ره س_____م دال دے
 ب_____س ک_____ن_____ده ل_____ري پ_____ه ت_____ن دا
 ب_____ي ن_____ق_____ط_____و د_____لت_____ه ب_____دن دا
 دا ح_____ال_____ت دَ ه_____ر ي_____و دال وي
 پ_____ت ل_____ه چ_____ان_____ه د_____ده ح_____ال وي

..... مثالونه .....

ډانگ کښي ډال پښه ابتدا کښي
 ډول کښي ډال دے ويندنا کښي
 ډاک کښي ډال مدام پښه سر روی
 ډرم کښي ډال پښه لراو بروی
 ډال ډیره کښي پښه ډولسي کښي
 ډال دي سر ته پښه ډگرې کښي
 سر کښي ډال پښه د ډال روی
 سر کښي ډال د هرا ډاکه روی
 ډال پښه سر کښي د ډولکسي وی
 سر کښي ډال د ډگرې ډوگسي وی
 ډال پښه سر کښي د ډبسي دے
 څيز پښه دي بيچ قيمتي دے
 رنگ پښه رنگ دا پښه جهان دی
 دا اعلا هلام ، داردی دے
 ډول سره دے ډال پښه سر کښي
 غم کښي نښه وی لراو بروی
 پښه بنسدادو کښي وی مدام دا

رابنکارہ شہی پے نظر کنہی

.....

د، ذ، بیان

دال پسے م ح ل د ذال دے

یو نقطہ لری نور دال دے

یو نقطہ لری د پاسہ

ذال جو پری ستا د لاسہ

ملائہ تہہ ہر ساعت وی

داد ذال ت ح ق ق ت وی

خال، نقطہ ئی پاس پہ تن دہ

نخہ یو ئی پہ بدن دہ

..... مثالونہ .....

ذخیرہ کنہی ذال پہ سردے

کارا اعلا بنہ دھن سردے

دا چہی نن خہ ذخیرہ شہی

دا صبرہ تو بنہ شہی

ذال پہ ذکر کنہی اول دے

د س ک و ن د غ ه ع م ل د ه
 خ ن گ چ ي ذات او ذ ر ع ه د ه
 ذ ال س ر ه ذ ه ي ن ذ ا ئ ق ه د ه

.....

د ” ر “ بيان

د غ ه ن س ا س ت ه ک ر ه ر ي د ه
 خ ا ل ي د ا ل ه ه ر ن ق ط ي د ه
 س م د ل و ر پ ش ا ن ک ر ه د ه
 ي س پ و ر م ي ن ر ي و ر ه د ه
 چ ر ه ا ئ ي س م ه د ل ا ر د ه
 چ ر ه ا ئ ي د ک ل ي ن س ا ر د ه

..... مثالونه .....

س ر ک ن ب ي ر د ر ي ل ، ر س ي د ه
 م ي ن ن غ ک ن ب ي ر ي د ا ل م ا ر ي د ه
 ر د ه ر ا ز ک ن ب ي پ ه ر ف ت ا ر ک ن ب ي
 ر ا خ ر ک ن ب ي پ ه ب ا ز ا ر ک ن ب ي
 ر ر و م س ا ل ک ن ب ي پ ه ر ي ن م ک ن ب ي

سر کښي رې ده پښه رحم کښي
 رنگ کښي رې مښام اول کښي
 په خپل ځاني مخصوص محل کښي
 رې اول ده پښه رکښه کښي
 وي مښام دغې حصې کښي
 پښه سورلي زمونږ د ټولو
 د وړو، لویو، هم څولو
 رې راڅي د ريل شورو کښي
 چرته کينه ئې ډبو کښي
 سَم د غوا پښه شان آواز ئې
 سَم د مار پښه شان انداز ئې

د ” پ “ بيان

چي کښي وږه وږه پښه رې شي
 جوړه هلې سَم پې شي
 دا پښه پښي طرف مښام وي
 هلې رې به د کلام وي
 نور صورت ئې ټولو د رې دے

دا بیــــــــــــــــان چــــــــــــــــې تــــــــــــــــې ــــــــــــــــول دَړې دے

..... مثالونه .....
.....

رې دَړونــــــــــــــــد ســــــــــــــــره روانــــــــــــــــه

مــــــــــــــــلگــــــــــــــــرتیــــــــــــــــائی لــــــــــــــــه پــــــــــــــــخوانــــــــــــــــه

نــــــــــــــــه خــــــــــــــــه بــــــــــــــــکــــــــــــــــاری ورتــــــــــــــــه دلتــــــــــــــــه

نــــــــــــــــه خــــــــــــــــه بــــــــــــــــکــــــــــــــــاری ورتــــــــــــــــه هلتــــــــــــــــه

رپــــــــــــــــه جوړ کــــــــــــــــنې پــــــــــــــــه اُخــــــــــــــــر کــــــــــــــــنې

تــــــــــــــــکی زوړ کــــــــــــــــنې پــــــــــــــــه اُخــــــــــــــــر کــــــــــــــــنې

.....

د ” ز “ بیان

چــــــــــــــــې نــــــــــــــــقطــــــــــــــــه رې تــــــــــــــــه پــــــــــــــــه ســــــــــــــــر شــــــــــــــــی

زې پــــــــــــــــه شــــــــــــــــکل بــــــــــــــــرابــــــــــــــــر شــــــــــــــــی

چــــــــــــــــې نــــــــــــــــقطــــــــــــــــه کــــــــــــــــله پــــــــــــــــه رې شــــــــــــــــی

هــــــــــــــــله شــــــــــــــــکل جوړ دَړې شــــــــــــــــی

د ا نــــــــــــــــقــــــــــــــــطــــــــــــــــه د ر ا دَړې پــــــــــــــــاســــــــــــــــه

شــــــــــــــــابــــــــــــــــې زې نــــــــــــــــیــــــــــــــــسه د ل ا ســــــــــــــــه

چــــــــــــــــې ر هــــــــــــــــائی د ل و ب و س مــــــــــــــــه

ر، پ، ز ده م-----حت-----ر م-----ه

..... مثالونه .....
.....

زې زنه څي سر سره تپلے

م م م م داسي لي دلے

دا د اوسپنې ك پرے وي

دا ت ه نه نه پيژني و كے؟

زې پ ه سر كني د زمري ده

ور سره گ رانه دوستي ده

څ ن اور خو څ ن اور وي

د انس بان مين نه خوبسي ده

.....

د ” ژ “ بيان

چې ن ق ط ي شي درې د پاسه

زې شي ج وړه سم د لاسه

ن و ر ص و ر ت ئ ي ت پ و ل د رې وي

دا چې د ل ت ه ج وړه ژې وي

..... مثالونه .....

ژې د هـ ر ژيـ مـ لـ گـ رـ مـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ کـ پـ رـ خـ بـ رـ مـ
د ا ن سـ د ا ن و ی د ح یـ و ا ن و ی
د ا گـ و ا ه د مـ ې شـ ا ر ا و کـ لـ مـ

د ” پ “ بیان

چـ مـ شـ کـ ل سـ مـ هـ رـ مـ د هـ
پـ مـ نـ مـ مـ مـ مـ مـ مـ مـ د هـ
ل ا ن د ی ب ا ن د ی ئ ی ن ق ط مـ د ی
ن خ ب ن ا ن ی د غ مـ د پـ مـ د ی

..... مثالونه .....

پـ مـ لـ گـ رـ مـ د پـ لـ مـ د هـ
د بـ ا ر ا ن سـ ر ه یـ و مـ مـ مـ مـ د هـ
کـ لـ هـ کـ لـ هـ و ی بـ ا ر ا ن کـ مـ مـ
مـ مـ مـ مـ و ی پـ مـ مـ جـ هـ مـ مـ مـ مـ

د ”ر، ږ، ز، ژ، پ،“ خاندان

رې اوږې وړيســـــې زې ده
 ژې سره پـــــه خوا کښې ږې ده
 د پــــنځو تېـــــک ودا کور دے
 شکل يـــــو ئې پـــــه هر لور دے
 پـــــه نقطـــــو، کښې جدا دی
 چـــــې دا څو مـــــره تېـــــک کی دادی
 .....

د ”س“ بیان

درې ئې غــــابښــــې پــــه اول دی
 دیو کښې پــــه مـــــحل دی
 نه نقطـــــه ئې شـــــه پــــه تن
 پـــــاک لـــــه خـــــال نه ئې بدن
 پــــه نـــــامې سره دا سین دے
 ورتــــه گـــــوره بښــــه حــــسین دے
 ..... مثالونه .....
 سین پــــه ســـــور و کښې مـــــدام وی

بـرـه وروستـو لـه مـا بـنـمـ وـي
 دـرـنـه اـدا و سـي لـه دـه
 دـرـنـه ا بـنـه ذـرـيـه دـه
 پـه سـپـوړـمـي کـنـي سـيـن تـمـام وـي
 پـه نـظـر د خـص او عـام وـي
 دا کـمـي پـري يـا غـتـي پـري
 بـرـه تـا تـه چـي بـکـار پـري
 .....

د ” ش “ بيان

شـيـن لـه سـيـن لـه لـر جـدا دـمـه
 بـيـل پـه دري نـقـطـو صـفـا دـمـه
 دري غـا بـنـو نـه هـم د شـيـن وـي
 خـنـگ چـي دري غـا بـنـه د سـيـن وـي
 دري نـقـطـي ئـي پـه غـا بـنـو نـو
 يـا د کـرـه د لـه کـتـابـو نـو
 ..... مثالونه .....
 شـا د و نـا سـتـه شـيـن سـرـه دـه

شکـور سـرہ ، گـبـن سـرہ دہ
 شـبـن شـور و کـبـنـی دَ شـاد و وی
 بـنـہ بـنـکـارہ دا پـہ کـتـو وی
 شـکـور کـبـنـی شـبـن مـدـام شـور و کـبـنـی
 بـنـہ اـسـان دے پـہ لـو سـتـو کـبـنـی
 شـکـور جـور شـو مے دے روتـو لـہ
 دا جـور شـو مے دے ژونـد و لـہ
 .....

دَ ” بن “ بیان

دا پـہ شـبـن پـسے چـی بـنـن دے
 پـہ صـورت سـرہ سـم سـبـن دے
 لـانـدـی بـانـدـی دوه نـقـطـی دے
 دَ مـنـنـغ غـابـن سـرہ نـزـدـی دے
 ..... مثالونہ .....

بـنـن دَ بـنـکـر مـدـام پـہ سـر و ی
 دا پـہ سـر دَ خـنـنـا و ر و ی
 غـوا ، غـوا ئـی تـہ نـظـر اُکـر ۴

بښکـر د مـيـخـي بـر اـبـر وـي
 بښـخـه کـور کـښـي نـا سـتـه بښـه وـي
 پـه دـي نـا سـتـه دـا دـر نـه وـي
 هـر طـرف تـه دـي دـا نـه خـي
 هـسـي نـه چـي بـيـا خـفـه وـي
 .....

د ”س، ش، بنس“ خاندان

سـيـن او شـيـن دـے او کـه بښـيـن دـے
 هـر يـو تـه کـي ډـيـر حـسـيـن دـے
 چـي دـ سـيـن تـه کـي دري مـل شـي
 سـيـن پـه شـيـن سـر هـ بـد ل شـي
 لـانـدـي بـانـدـي کـه نـقـطـي وـي
 بښـيـن بـه جـوړ پـه قـاعـدـي وـي
 دري غـابـنـو نـه ئـي پـه تـن وـي
 کـه دـ سـيـن ، شـيـن ، بښـيـن بـد ل وـي
 يـو دـو ي دـے خـانـدـان
 بـيـل آواز ئـي بـيـل ئـي شـان

د ” ص “ بیان

ورپسی تہ کی دے صساد
 دنق ط سی نہ دے آزاد
 دمہ سی پے شہ شان ئی سردے
 داب سی خلی دے بی وزر دے
 نور صورت ئی تہول د سین دے
 بیکلی صساد دے بہترین دے
 ..... مثالونہ .....

صاد پے سر کبی د صابون دے
 ضرورت ددی ژونہ دون دے
 ذریعہ بنے د پاک سی دہ
 چ سی بدن پاک وی سکون دے
 د صندوق پے سر کبی صساد وی
 دل رگی سی ہم د فولاد وی
 شتہ وارہ اولوئ سی دنیسا کبی سی
 صساد تہ کی ئی ابتدا کبی سی
 .....

دَ ” ض “ بیان

صَـاـدَ پِـسَـیَ دَ ضَـاـدَ مَـقَـاـمَ دَ مَـی
پِـیـژَـنَـدَ لَـیَ خَـصَـاـصَ اَـوَ عَـاـمَ دَ مَـی
بِـیـلَ جُـدَ اَـدَ مَـی ضَـاـدَ لَـیَ صَـاـدَ نَـہ
پِـہَ نَـقَـطَـیَ یَـوَ لَـہَ بَـنِیَـاـدَ نَـہ
پِـہَ ہَـرَ ضَـاـدَ بَـرَہَ نَـقَـطَـہَ وِی
ضَـاـدَ دَ دِیَ تَـکَـیَ نَـاـمَ ہَ وِی
صَـاـدَ اَـوَ ضَـاـدَ دَ وِاَ رَہَ یَـوَ شَـاـنَ دِی
پِـہَ نَـقَـطَـیَ بِـیـلَ پِـہَ جَہَـاـنَ دِی
یَـوَ تَـیَ کَـوِ رِیَـوَ خَـاـنَـدَ اَـنَ دَ مَـی
دَ ہَـرِیَـوَ جُـدَ اَـپَہَ چَـاـنَ دَ مَـی
..... مَـثَـاَ لَـوَ نَہ .....

ضَـاـدَ مَـدَ اَـمَ دَ ضَـعِیـفَ سَـرَ کَـنِیَـی
دَ اَـمَ دَ اَـمَ سَـاَ تَـہَ نَـظَـرَ کَـنِیَـی
تَـلَ دَ وِی خَـدَ مَـتَ پِـکَـاَ رَ دَ مَـی
تَـاَ سَـرَہَ کَـتَہَ مَـلَ پِـہَ لَـاَ Rَ دَ مَـی
.....

د ” ط “ بیان

ضاد پسے مقام دَ ط ی دے
 دَ الف لانے مہدی مہدی دے
 دَ مہی پی پی پی پی پی دے
 تیل پی پی پی پی پی دے
 داسی ط ی لی کی کی کی پری
 دا بیہ تانہ نہ ہیہ پری
 ..... مثالونہ .....

دَ طوطی پی پی پی پی پی دے
 پیہ ظروف کبی چہی خنگ ظی دے
 دَ ہر تکی خیل مقام دے
 خیل آواز ئی پی پی پی دے
 دَ ط ساؤس پی پی پی پی پی دے
 ط ی راخی مدام دنیہ کی پی
 پیہ حسین بشکلا پی پی پی
 خپوتہ گوری خفیہ کی پی
 .....

دَ ، ظ ، بیان

طـي سـرہ پـہہ ٹـنـگ کـنـي طـي دہ
 بـيـلـہ طـي نـہہ پـہہ نـقـطـي دہ
 نـورہ طـي تـل پـہہ صـورـت دہ
 بـہہ بـکـارہ دا ہـر سـاعـت دہ
 ..... مثالونہ .....

دَ ظـروف پـہہ اـبـتـدا کـنـي
 ظـي رـاٹـي مـدـام دُنيـا کـنـي
 دغـہ لـو بـي دَ جـہـان دِی
 کـور کـنـي دا دَ ہـر اـنـسـان دِی
 .....

دَ ، ع ، بیان

عـيـن تـہہ گـورہ پـورہ لـور دے
 زـمـيـنـدار سـرہ پـہہ کـور دے
 سَمـم تـہہ تـورہ دَ مـيـدان دہ
 يـا سـپـور مـي دَ پـاس اـسـمـان دہ

..... مثالونه .....

د عذاب تېکي لسه عين نه
 عام ، عذاب تېکي لسه عين نه
 ورتسه گوره پسه کښي عين نه
 گوره وروره! پسه کښي عين نه
 دا عينک چي د نـظـرـدـی
 دا عينک چي د بشـرـدـی
 په آغاز کښي په کښي عين دے
 پوهه خلق ټول خبردی
 .....

د ”غ“، بیان

غین په عين پسه سے مدام وی
 په نقطې تېکي تم مدام وی
 غین نقطې سره جُداد دے
 غین چي دلته کښي ادا دے
 ..... مثالونه .....

غین د غوا تېکي شور و کښي

غـوړـ کـښـې د ا تـکـې شـوړـوړ کـښـې
وړتـه غـوړـ او فـکـر او کـر او کـر
غـيـن صـفـا تـکـې شـوړـوړ کـښـې

.....

دَ ” ف “ بیان

ف صورت کښې تپولسه بې ده
خو جُدا صرف پسه خلی ده
خلې سـره ئې دـا ئـره ده
دائري بياندي نقطه ده
بسی طرف ته ئې سر پروت دے
داسې ښکاري بشر پروت دے

..... مثالونه .....
.....

فې پسه سر دَ فـوارې ده
مینځ کښې دا دَ بـاغـيـچـې ده
فـواره حـسـن ښـکـلا ده
دیره دیره دَ فـائـدي ده
فـي آغـاز کښـې دَ فـتـ بـال ده

فــــــــائــــــــده مــــــــنــــــــده دا هــــــــرحــــــــال ده
مــــــــيــــــــنــــــــخ ، شــــــــوــــــــرو پــــــــه اــــــــنــــــــتــــــــهــــــــا کــــــــنــــــــي
فــــــــي رــــــــاتــــــــلــــــــي شــــــــي پــــــــه دُنيــــــــا کــــــــنــــــــي

.....

دَ ” ق “ ، بيان

فــــــــ پــــــــســــــــي دَ ق نــــــــ مــــــــبــــــــر دے
هــــــــر اُستــــــــا ذ پــــــــوره خــــــــبــــــــر دے
غــــــــونــــــــد مــــــــونــــــــد دے دَ ق فــــــــ صــــــــورت
کــــــــه تــــــــه غــــــــوار پے حــــــــقــــــــيــــــــقت
بــــــــي طــــــــرف تــــــــه دائــــــــره ئــــــــي
خــــــــنــــــــگ پــــــــه خــــــــنــــــــگ بــــــــره نــــــــقــــــــطــــــــه ئــــــــي
دوه نــــــــقــــــــطــــــــي ئــــــــي دے پــــــــه تــــــــن
دا و جــــــــود ئــــــــي تــــــــه و ل بــــــــدن

..... مثالونه .....
.....

قــــــــاف قــــــــالــــــــين کــــــــنــــــــي پــــــــه قــــــــلم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــمــــــــيــــــــص پــــــــه هــــــــر قــــــــدم کــــــــنــــــــي
پــــــــه قــــــــيــــــــنــــــــچــــــــي او پــــــــه قــــــــبــــــــضــــــــه کــــــــنــــــــي

ق ف لری اول حصصہ کنہی
 ق ف پے سر کنہی د قران دے
 ق ف قانون کنہی بنہ عیان دے
 سر کنہی ق ف دے پے قبلہ کنہی
 ق ف لہ ، قوم ، قصیدہ کنہی
 ابتداء کنہی راخسی ق ف
 انتہا کنہی راخسی ق ف
 کلہ کلہ مینخ کنہی داوی
 پے لوستولہ ک ف ج د اوی
 .....

د ” ک “ بیان

ق ف پسی د ک ف مقام دے
 د تہرک شکل ئی تمام دے
 نہ ئی مخنہ نہ تیرونہ
 داسی پیرشتہ دے خیزونہ
 ..... مثالونہ .....
 ک ف پے سر کنہی د کتاب دے

سسر کنښي دَ کدو، کباب دے
 سسر کنښي کاف دے پښه کرسې کنښي
 اول تپکي کرا چي کنښي
 سسر کنښي تپکي دَ کمبل دے
 پښه کمال کنښي دا اول دے
 کاف پښه سسر کنښي دَ کشمير دے
 شورو تپکي دا دَ کهي دے
 دَ کني جوس تپکي اول دے
 پښه کالچ کنښي سسر کنښي تل دے
 دا اول تپکي دَ کمال دے
 کاف شورو کنښي دَ کمال دے
 پښه کاغذ او پښه کابل کنښي
 کاف شورو کنښي پښه اول کنښي
 کاف نښه ډير تپکي جو پښي
 وگي تاتښه نښه ياد پښي

دَ ” گ “ بيان

چي کنيه کاف سره مل شي

ککاف بے گکاف سرہ بیدل شی
ککاف نہ گکاف داسی جو پیری
پے دے تہول خلیق پوہی پیری
..... مثالونہ .....

دگلاس تہ ککاف اول دے
دگل سر کنبی ہر خواتل دے
پے گجرات، گناہ، گرمی کنبی
گکافی، گارہ او پے گولی کنبی
گکاف شورو کنبی دگازرو
داسب زی دہ دخ وپل و
گکاف سرہ گدی جو پیری
خوک پے دے بے خوش حال پیری؟
گیس کنبی گکاف مدام اول کنبی
راخی گکاف پے ہر محل کنبی
مینغ، آخر او ابتدا کنبی
گکاف لیدلے شے پے دنیا کنبی
دگپر پے سر گوپہی کنبی
مینغ کنبی گکاف دے پے لرگی کنبی

جگ کښې گف پښه اختتام دے
گف حُسن دَ هر کلام دے

.....

دَ ” ل “، بیان

لام کونټې اَلتَّعَا صَادَه
لاس کښې دا دَ هر ربابا دَه

..... مثالونه .....

دَ لیمبو، لوکات پښه سر کښې
لام بښه ستاشی پښه نظر کښې
لفظ، لغت جوړ دی لام نښه
تپوس او کړۍ خاص او عام نښه
لام پښه سر کښې دَ لښکردے
پښه لالچ کښې لام پښه سر دے
لام پښه سر کښې دَ لاهوردے
اول تښک کښې لام دَ لوردے
لالتین جوړ مدام دَ لام نښه
تپوس او کړۍ دې عوام نښه

دَرنہا بشبہ وسیللہ دہ
 دَ تار یخ یوہ حصہ دہ
 لہو تہہ جو رہ مہدام لام نہہ
 پتہ نہہ نہہ دہ لہہ عوام نہہ
 پتہ اُودس کنبہی پک کار ی پری
 پتہ بازار کنبہی ملاوی پری
 .....

دَ ” م “ بیان

لام پسے شکیل دَ میم دے
 پتہ آخر کنبہی دَ رحیم دے
 سرئی گول دے غمت ہر خواتہ
 دَ میم شکیل جو پشوتاتہ
 ..... مثالونہ .....

میم سرہ جو رہ مہر غبی دہ
 نہاستہ برہ پتہ بلہی دہ
 دا خوراک غواری زمنا نہہ
 ہم خوراک غواری داستنا نہہ

سر کښي مي م د موم بتي دے
 ضرورت دَ زنگي دے
 مي م شورو کښي دَ مزدور دے
 سر کښي دَ ملک او منشيور دے
 سر کښي مي م هم دَ ماستود دے
 مي م پښه سر کښي دَ مولود دے
 سر کښي مي م دَ هر ماشوم دے
 مي م پښه سر کښي دَ مظلوم دے
 مي م مذہب کښي پښه ماده کښي
 سر کښي مي م پښه مدرسہ کښي
 م م م د کښي مي م اول دے
 رهنما ز موني پرہ تل دے
 مي م پښه سر کښي دَ موسم دے
 مي م آخر کښي دَ آدم دے
 دَ مالتپي پښه سر کښي مي م دے
 پښه آخر کښي مي م دَ ني م دے
 موبائل کښي مي م پښه سر کښي
 اول تپکي م قنبر کښي

مِی پری مِی م سسره ج پری
ات ففاق سسره اوس پری
په گرمی کنی ذخیره کری
بیایخنی کنی خان دمہ کری

.....

دَ ” ن “ بیان

مِی م پسی م مقام دَنون دے
خومره شکلی دامضمون دے
یوہ کنده یونق طه ده
دانق طه په مینغ پرتہ ده

..... مثالونه .....

سر کنی نون دَناشپاتی دے
نون شورو کنی دَن پری دے
سر کنی نون دَنور، نرم دے
په آغاز کنی دَنظم دے
نون نبی کنی په اول دے
اول تہ کنی دَنفل دے

ابتدا کښې پېه نقطه کښې
 نعت، نعره، پېه نتیجه کښې
 پېه نسيم، نسل، نظر کښې
 دنایاب تکي پېه سر کښې
 پېه نغمه، نمبر، نشان کښې
 نون اول وی دې مکــان کښې
 نمر کښې نون پېه ابتدا وی
 مخامخ کښې تکي دا وی
 وسیله پېه ډرنه ساده
 ذریعه پېه ډرنه ساده

.....

د ” ن “ بیان

نون د نون پېه شان هر خواته
 یو کونډه لاندې ئې ملاتښه

..... مثالونه .....

نون راڅښې مدام آخر کښې
 وی دغه تم مدام آخر کښې

بـون او چـان ئـي مـثـالـونـه
يـاد کـړه نـور داسـي څـيزونـه

.....

د ” و “ بيان

نـون پـسـه هـر خـواتـه واؤ دـه
سـر ئـي گـول پـوره راتـه واؤ دـه

..... مثالونه .....

واؤ نـه وړـي د جـهـان دـي
دا کـر لـي چـي انـسـان دـي
پـخـي شـوي چـي نـيـنـي دـي
د جـوارو دا دانـه دـي ده
وئـه دا زمـونـږ پـه پـخوا کـنـي
سـي وړـي د غـه پـه دـنيا کـنـي
دا کـر لـي مـشـرانـو
د دـي کـلـي مـشـرانـو

.....

د ” ه “ بیان

نــاــســتــه گــوــل وې يــا دوه ســتــرگــي
 يــا دوه هــا کــر ه دا دوه ســتــرگــي
 ..... مثالونه .....

د هـا کـي پـه سـر کـنـي هـي د ه
 لـو بـه پـيـر ه د مـزـي د ه
 د ا قـا مـي لـو بـه د تـو لـو
 ا مـ وړ و، لـو بـو، هـمـ خـو لـو
 د هـلـک تـکـي پـه سـر کـنـي
 هـي بـه سـتـا شـي پـه نـظـر کـنـي
 هـي چـي خـنـگ د ه ا بـتـدا کـنـي
 دا وې مـيـنـخ کـنـي ا نـتـهـا کـنـي
 .....

د ” ي “ بیان

..... مثالونه .....

يـي نـه يـو مـه ر ا خـي وړ وړه!
 پـه پـتـو کـنـي د غـه گـوړه

د غـوټـي پـه خـنـگ پـه پـرتـه دـه

عـجـيـبـه دـدـي نـقـشـه دـه

.....

د ” ی “ معروفه بیان

خـنـگ پـه خـنـگ پـه کـنـي وـي تـهـکـي

پـه بـنـه رنـگ پـه کـنـي وـي تـهـکـي

د غـه تـهـکـي يـي نـه لـنـدـي

لـنـدـي يـي نـه د ا مـد ا م وـي

مـخـکـنـي زـيـر پـه دـي مـقـا م وـي

لـر پـه زـور د ا د ا کـي پـي

د ا چـي کـلـه بـنـکـاره کـي پـي

چـي وـي جـمـع د ا سـمـو نـو

چـي وـي جـمـع د نـو مـو نـو

هـلـتـه کـنـي زـيـاتـه ا کـثـره

د ا مـو نـدـي شـي ا مـه بـشـره !

کـه و ا حـد ا و مـذ کـر وـي

مـجـه و لـه کـه پـه ا خـر وـي

هـلـتـه جـمـع کـنـي مـد ا م وـي

په صورت به به به به تمام وی
 یوسوسرے دے، پسرے سیری وی
 یوزمیرے دے، پسرے زمیری وی
 دفعه لونیو پنه آخر کنبی
 داراتلے شی لراو بر کنبی
 خوری، ساتی یی مثالوننه
 دك لسه دی نه کتابوننه
 ..... مثالونه .....

دَ امین، گبین په مینخ کنبی
 تل دَ شین او سین په مینخ کنبی
 معرروفه ئی به مدام وی
 دَ هر یو ئی خپل مقام وی
 دَ غریب ئی معرروفه ده
 دَ نصیب ئی معرروفه ده
 مینخ کنبی ئی دَ تک کی تیم
 معرروفه ده ئی دَ نیم
 معرروفه ئی دَ فقیر ده
 دَ امیر ده دَ اسپر ده

دا چي گيـره يـا ديوه ده
 مينځ کښي ئي ئي معرفه ده
 مثالونـه ئي هم نور شته
 زيات بنه ډر په هر يولو شته
 .....

د ” ي “ مخصوصه بيان

دا خاص شوي خاص مقام لـه
 دا يـانـه ده هر کلام لـه
 ددي يـا مـقـصـد جـدا دـه
 تلفظ ئي لنډ صفا دـه
 نه اوږديـري په گفتار کښي
 هر طرف ته په اظهار کښي
 پسته پسته نـرمـه ادا ده
 مخصوصه ټولـه دا يـا ده
 معرفـوي نه لږ بدلـه
 هر ادا لـرونـکـي خپلـه
 لږه لـرـمـه جـهـولـي نه
 بيل آواز لـري لـه دـي نه

میننځ آواز ددې یی اگنانو
 دا کپرۀ ییاد پیه ماشومانو
 مجھولنہ نہ معرورفہ ده
 یاپیہ میننځ کښې مخصوصه ده
 لاندي باندي پیه کښې تکی
 باندي لاندي پیه کښې تکی
 دابنک کاره ئې علامت دے
 بنه بنک کاره ئې شنناخت دے
 ..... مثالونه .....

میننځ کښې ئې ده پیه غلبیل کښې
 میننځ کښې بنده ده پیه جیل کښې
 پیه راشپیل تکی کښې ئې ده
 تل پیه سپیل تکی کښې ئې ده
 ئې راغلے ده پیه گپر کښې
 ئې راغلے ده پیه سپر کښې
 دلته ئې پیه مخصوصه وی
 کی دے نشی چی اُورده وی
 د مپز ئې بیلہ د تپیل ده

مـخـصـوصـه ئـي هـم د فـهـل دـه
د لالتـهـن ئـي مـخـصـوصـه دـه
د رنـهـا بـنـهـ ذـرـعـه دـه

.....

د ” ی “ تانیثی بیان

دا چـي وروستـو ئـي لـکـي دـه
بیلـه بیلـه پـه مـرضـي دـه
تـانیثـي یـا د غـه یـاده
نـه دـه نـه دـه بـي بـنيـاده

..... مثالونه .....

د تـانیثـي د تـختـي دـه
د کـرکـي هـم د ډوډي دـه
ئـي اـخـر کـنـي پـه دـري کـنـي
تـانیثـي ئـي د لـکـي کـنـي
د بـوجـي ، دـري ، کـرکـي دـه
تـانیثـي ئـي د کـتـوي دـه
د جـيـنـي تـه کـي اـخـر کـنـي

تــــانیشــــی یــــاد غــــہ در کنبــــی
 تــــانیشــــی دا دی ئــــی گــــانــــی
 پــــہ یــــادولــــو کنبــــی اســــانــــی
 .....

د ” ی ” امریہ بیان

امــــریہ یــــا کنبــــی طــــلب وی
 مــــنع خــــہ چــــی ســــتاپــــہ لب وی
 چــــی پــــہ یــــی بــــاندی ہــــمزہ وی
 خــــام خــــادا امــــریہ وی
 بــــہ اســــان ئــــی عــــلامت دے
 بــــہ اســــان ئــــی شــــناخت دے
 ..... مثالونہ .....

مــــہ خــــوری گــــند بــــلا بازار کنبــــی
 مــــہ اُدریــــری چــــرتــــہ لار کنبــــی
 کــــار کــــوی اســــان او گــــران
 یــــادوی اســــان او گــــران
 ولیکــــی ســــبق خــــوش خــــطــــہ

نـقـل کـی سـبـق خـوشـخـط هـ
 پـاـخـی پـاـخـی مـوـنـغ دَ پـاـرہ
 هـیـرہ نـہ کـرـی نـیـغـہ لـاـرہ
 دغـہ حـکـم دغـہ کـاـر
 دَ بـل مـنـع پـہ گـفـتـاـر
 اـمـر رـی لـفـظ و نـہ تـو ل د ی
 خـا مـخـا دغـہ یـا د اول د ی
 پـہ کـنـبـی یـی تـل اـمـر رـی و ی
 یـی دَ پـا سـہ یـہ ہـمـزہ و ی
 د ا اسـان یـی عـلا مـت دے
 بـہ اسـان یـی شـنـا خـت دے
 مـثـال و نـہ د د ی پـہ ر د ی
 دَ عـا قـل نـہ کـلـہ ہـپـر د ی

دَ ” ے “، مجھولہ بیان

د ا پـہ ر تـہ او مـلا سـتـہ تـو لـہ
 نـہ ر ا تـلـی شـی نـا سـتـہ تـو لـہ
 پـہ پـہ ر تـہ یـی دغـہ یـا دہ

مَلا ددې ســـــــمـــــــمـــــــه بـــــــرـــــــرـــــــيـــــــا دـــــــه
 مـــــــلـــــــا ســـــــتـــــــه مـــــــلـــــــا ســـــــتـــــــه پـــــــه مـــــــيـــــــدـــــــان وى
 دا چـــــــي چـــــــر تـــــــه كـــــــنـــــــي بـــــــيـــــــان وى
 مـــــــجـــــــه وـــــــلـــــــه بـــــــانـــــــدې يـــــــا دـــــــيـــــــرې
 يـــــــي خـــــــفـــــــه بـــــــانـــــــدې يـــــــا دـــــــيـــــــرې
 هـــــــر ســـــــاعـــــــت پـــــــر تـــــــه پـــــــر تـــــــه وى
 چـــــــي ئـــــــي دـــــــل تـــــــه تـــــــذ كـــــــر ه وى
 ..... مثالونه .....
 دا پـــــــه كـــــــور كـــــــنـــــــي چـــــــي تـــــــالـــــــے دـــــــے
 قـــــــيـــــــمـــــــتـــــــى چـــــــي دا كـــــــالـــــــے دـــــــے
 مـــــــجـــــــه وـــــــلـــــــه دـــــــل تـــــــه كـــــــنـــــــي يـــــــا دـــــــه
 چـــــــي اـــــــخـــــــر كـــــــنـــــــي دا ادا ده
 بـــــــل ســـــــپـــــــر لـــــــے دـــــــے كـــــــه اـــــــز غـــــــے دـــــــے
 دا كـــــــه بـــــــل تـــــــكـــــــي ســـــــر پـــــــے دـــــــے
 يـــــــا مـــــــجـــــــه وـــــــلـــــــه ئـــــــي اـــــــخـــــــر كـــــــنـــــــي
 ســـــــتـــــــا مـــــــدـــــــام دې وى نـــــــظـــــــر كـــــــنـــــــي
 بـــــــل مـــــــنـــــــگـــــــے دـــــــے كـــــــه مـــــــيـــــــر پـــــــے دـــــــے
 حـــــــفـــــــا ظـــــــت لـــــــر ه كـــــــه ســـــــپـــــــے دـــــــے

پا ا خ ر ت ته ئ ي م ج ه و ل ه
 دا خ ب ر ه ب ن ه م ع ق و ل ه
 د د ي ئ ي دا م ث ا ل و ن ه
 ډ ک ل ه د ي ن ه ک ت ا ب و ن ه

.....

د پښتو پنځه يې گانې

س ک و ل ت ه ل ا ر ي م ا ش و م ا ن ي
 دا پ ن ن څ ه و ا ر ه ي ي گ ا ن ي
 م ع ر و ف ي س ر ه ک ت ا ب و
 پ ه ک ت ا ب ب ن ک ل ي گ ل ا ب و
 م خ ص و ص ي س ر ه ت خ ت ي و ه
 د ا م ل ا د خ و ش خ ط ي و ه
 ت ا ن ي ش ي س ر ه ب س ت ه و ه
 و ر س ر ه ي و ا م ر س ه و ه
 ا م ر ئ ي س ر ه ق ل ل م و
 د خ ي ل ک ا ر و ر س ر ه غ م و
 م ج ه و ل ه س ت ر ي م خ ف ه و ه
 د ر ن ه ډ ي ر ه ئ ي ب س ت ه و ه

اُورده دوی ســـــره پـــــه خـــــنګ وه
دا بـــــدل ه لږ پـــــه رنګ وه
خـــــنګ پـــــه خـــــنګ و مے دوی روانې
پـــــه شـــــرېک ه پـــــه خـــــورېانې
چې کـــــوشش کوی دُنیا کبې
مـــــدام گـــــرځې پـــــه رنېا کبې
عـــــلم حُـــــن او بـــــک کلا ده
عـــــلم پـــــو ه ه ده رنېا ده
.....

د کتاب وړومبې برخه سرته
وورسیده. الحمد لله

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَی النَّبِیِّ الْاَمِّی
دَ اَلْفِ اَوْ بِي خَانْدَانِ

گگوانو نڈی ان الف او بے اے دی
خپل خپل وان دے پی او تے اے دی
تے پی دے دوی دے خے ان ندان دے
تے پی تے بولے دے دوی پے شے شان دے
دوہ کو رو نو نے شے پر حرف نو نے
پے نڈے یو خے پی یو شکلو نے
یو پے تے تن صورت بدل دے
نیغ و لا پر پے ہر محل دے
دا یے اے پی پے الف
بیے انی پی پے الف
دے دے دی خے ان ندان دے
درنے ہیے نشے انسا نے!

.....

د، ب، خاندان

کور کنبی تہول اوسی دبی
 بی بی وائی ورتی پی پی
 تہی دہی دہ مشہرہ خور
 تہول کوارونہ کپری دکور
 تہی دہولونہ وپہ دہ
 خو پیہ خوئی درنہ مپہ دہ
 حیہ ادارہ کورنہی دہ
 بنہ دیہ نندارہ کورنہی دہ
 گواندہ پیدان دی دالف
 قردان دی دالف
 بل طرف تہ پیہ دنیہ کنبی
 ورسرہ اوسی جیم خوا کنبی
 بنہ گواندہ تہی دجہان دے
 قردم نندہ خاندان دے

.....

.....

د جیم او دال خاندان

جیم د جیم یو خاندان دے
چې د جیم په رنگ په یو شان دے
چې د خې اوسپنې پری خواتنه
په یو خال بدل دنیاتنه
دال د خاء دے په گاونډ کښې
مدام دا دے په گاونډ کښې
دال د ذال د خاندان دے
په خپل خائې بنه قدر دان دے
دا تبول دوه دی خانداننه
هی ردي نشی دا انساننه!
شپېر اوسپنې پری یو محل کښې
درې اوسپنې پری محل بل کښې
شپېر په شکل دی یو شان
درې د بل دی خاندان

.....

.....

دَ رِی خاندان

رِی دَ رِی دَہ پے گے اوندے کنبے
رِی دَ رِی دَہ پے گے اوندے کنبے
د دوی پے و دے خاندان
پے صورت شکل پے وشان

.....

دَ سِین خاندان

سِین سہرہ اوسے پری شین
ورسہ پے خوا کنبے پے بنین
د دوی پے و م ح ل دے کور
ورسہ نیشته خے وک نُور

.....

دَ صَاد خاندان

صَاد دَ ضَاد سہرہ آب ساد دے
خاندان لے غم آزاد دے
پے دہ تے نے دا دے کور دی
داسے پے و پے و رور او خور دی

.....

دَ عین خاندان

عین دَ غین دَ کور یو گس دے
دغہ سپین او توریو گس دے
دوارہ ورورنہ میننہ ناک دی
پہہ بدن پہہ کپرو پناک دی

.....

دَ فی خاندان

فی یواخسی اوسی کور کبھی
داسی ژوند وی سَم پہہ اور کبھی
چیئی ئیئی نئیئہ خاندان وی
بس یواخائیئہ پہہ جہان وی

.....

دَ قاف خاندان

قاف دَ فی پہہ شان یواخائیئہ
بنئیئہ نہہ دے انسان یواخائیئہ

ورتـــــــــــــــــہ گـــــــــــــــــران دُنیـــــــــــــــــا ژونـــــــــــــــــد وی
تن یوٹـــــــــــــــــائی فکـــــــــــــــــر مند وی

.....

د کاف خاندان

کـــــــــــــــــاف د قـــــــــــــــــاف پـــــــــــــــــہ شـــــــــــــــــان یو اٹـــــــــــــــــی
بـــــــــــــــــٹـــــــــــــــــہ نـــــــــــــــــہ دے ا نـــــــــــــــــسان یو اٹـــــــــــــــــی
کـــــــــــــــــلـــــــــــــــــہ ژونـــــــــــــــــد ورتـــــــــــــــــہ ا ســـــــــــــــــان وی
دا ژونـــــــــــــــــدون ورتـــــــــــــــــہ ډیـــــــــــــــــر گـــــــــــــــــران وی

.....

د گاف خاندان

گـــــــــــــــــاف د لام پـــــــــــــــــہ شـــــــــــــــــان یو تـــــــــــــــــن دے
بیلـــــــــــــــــ ئـــــــــــــــــی کـــــــــــــــــور دے بیل و طـــــــــــــــــن دے
نیشـــــــــــــــــتـــــــــــــــــہ خـــــــــــــــــولک ورســـــــــــــــــرہ کـــــــــــــــــور کـــــــــــــــــنـــــــــــــــــی
ز نـــــــــــــــــد گـــــــــــــــــی ئـــــــــــــــــی ســـــــــــــــــمـــــــــــــــــہ اُور کـــــــــــــــــنـــــــــــــــــی

.....

.....

د لَام او مِیم خاندان

مِیم د لَام پپه شیان یواځې
د اَم پپه شیان یواځې
ډیر ککړه وی خومقتدیان وی
مخکښې کله ډیر کسان وی؟
نیشته څو ک ئې خاندان کښې
ورسره پپه دې جهان کښې

.....

د نون خاندان

نون د نون سره یواځې وی
بیل پپه یو کورښه توپې وی
یواځې دلتپه خاندان دے
دوی بیل کور د جهان دے

.....

د واؤ خاندان

واؤ پپه شکل ټول جُداد دے
ټواؤ صورت ئې د دُنیا دے

عجيبه شكـل و صورت ئـي
بـره گـوره حـقيقت ئـي

.....

د هي خاندان

هي يواځـائـي دوه ئـي سترگـي
سـم غـم رازي دوه ئـي سترگـي
پـه خـپـل کـور کـنـي دا يواځـي
د بـل کـور کـنـي دا يواځـي

.....

پنځه قسمه ئي گاني

دا پـنـځـه قـسـمـه ئـي گـانـي
دې پښتـو کـنـي راروانـي
مـعـرـونـه پـه کـنـي اول ده
دېـره دېـره مـسـتـمـل ده
څـنـگ چـي يـادا مـعـرـونـه ده
نـوم د بـلـي مـخـصـوصـه ده
دا خـصـ شـوي خـپـل مـقـام لـه

دَ پښتـــو حسيــــن کــــلام لــــه
دَ تــــانيــــث پــــه کــــنــــي يــــاء بــــله
نــــخــــانــــه ئــــي هــــريــــو خــــپــــله
اــــمــــريــــه يــــاء پــــه اــــمــــر کــــنــــي
راڅــــي هــــر خــــوا پــــه نــــظــــر کــــنــــي
مــــجــــهــــولــــه يــــا مــــلاــــســــتــــه مــــلاــــســــتــــه
نــــه وى نــــه وى دغــــه نــــاســــتــــه
دا پښتــــو دَ پښتــــو نــــو نــــو خــــوا ده
دَ هــــر چــــا لــــه جــــه جــــه جــــه جــــه ده

تحمّات بحمد اللّٰه ويتوفيقه

ربنا تقبل منا انك انت السميع العليم

وتب علينا انك انت التواب الرحيم

وماتوفيقى الا باللّٰه العلى العظيم

وصلى اللّٰه تعالى على خير خلقه محمد وآله

واصحابه اجمعين . آمين

يارب الغلمين .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**